דשתיך טפי . הטעו חלוקה רבה דכולי האי לית לה שביק להו: **מכינא** . הגמלת כאחד מחורי הכותל: **בתר קפא** . לחזילא קתיה לגבי כני הבית נתטוהו עם קפא קתה לגבר בני רשות הרבים נתטוהו עם שק דרך לחזיתו וכן כיסא בתר שניה תמקמל"ל בלע"ז: **כמודנא** . מוכין: **נסכא** . פלטה של כסף: **ממולא** . מן התפך שמחזיק כל רוחב הכותל: **לא גריכא דמעמא** . הכותל לחד גיסא: **מפו דפימא** . בתלי הגודה היה תחילה ותפתפוהי לתפתף לגד הגמוך קמ"ל: **לפני סומרי בשמש** . בירוסלים: **לעולם** . בין בשעת הרגל בין שלא בשעת הרגל: **מעשר** . שרוב בשר הנאכל בירוסלים מעשר לפי שאין לחם שוה בירוסלים עד שיאכל כל מעשרותיו ומתוך מעות מעשר לעניי העיר לו לאוהביו יוסבי העיר ורוב הולאות מעשר לוקחין בהן בהמות לשלמים כדגמר "שם-שם" מעשר משלמים במסכת מעות (קף פב.): **וכסף בכיס-חולין** . ותפילו בשעת הרגל ותע"פ שרוב מעות שבעיר=מעשר שעולי רגלים מביאין מעות מעשרותיהן לאכלם,לא שבקינן רובא דשתא ותאזלינן בתר רגל, אלא תמרי מלפני הרגל נפלו כאן ומהן: **וכירושלים** . בשאר כל ימות השנה חולין . לרוב מעות שבעיר חולין: **וכשעת הרגל=מעשר** . שרוב מעות העיר מעשר: **ואמר רב שמעיה כר זעירא מפי מעשר** . בירוסלים בשעת הרגל=מעשר ולא תמרי מלפני הרגל נפלו כלחמרן בהר הבית: **ועוקי ירושלים עשויין להתכבד כל יום** . ואם נפלו אם לפני הרגל בכר מלאום מכבדי השוק,לכל הר הבית יהין לריך להתכבד בכל יום שהין מיט ועפר קולו אם מתוך שהות מטופף ועולד שהין לחם נכנס אם במעגל ובתבך שעל רגליו: **שלמא** . בדבר שעשוי להתכבד תמרי קמלי לחלו וכני לחריני ניהו: **שבא נמי** . קתם שוכר בית בשהות יולא מתפס כל זויותיו ועטל לת שלו ויולא ונימא להחרונים שכתוהו שהילו הראשונים שכתוהו *כבר מלאו החתרונים: **לשלמא ישראל** . בבת אחת וכל שכן אם היו עובדי כוכבים ומי שנפל ממנו מיתם דלא ידע ממלן נבעי: **סובלך** . מקום שעוברים ובאים לילה אחד ובאים: **ופילו כרוב ישראל** . דעביד דמייתם ולא סמיך דליהדרו מהליה דלא מפלני בין דבר שיש בו סימן לאין בו סימן: **שלשה עובדי כוכבים** . תיידי דנקט שלשה גבי ישראל נקט נמי גבי עובדי כוכבים וה"ה חד ובלבד שיהא לחרון: **ופילו תימא לשלשה ישראל** . ולא תפשוט ליה דהלכה כרבא"ל דכי פליגי לבן עליה היכא דנפלה במקום שהרבים מצויין דלא ידע להו לכולהו דסבר החזד ומימר אמר "ההוא דחשבה לא ידע ממי נפלה ולכסיגיע הרגל יכריז עליה ויתן סימן ותמול" תכל הכא דידע להו לכולהו ותבעינהו ולא אתו תיתני מיתום מימר אמר כו': **אמרי קמייסו** . אמרתי לפניהם: **ופשפש ליפדלו** . בקיסם נקיסת

דשתיך . [ב] ו"ל דאין חגר קושה בדבר שיכול להיות שלא יתמלאו לעולם כמו הכא שהוא מולגע בשובי הכותל וכן מוכח לקמן (עמוד ב) דתנן מלא בחטות וכשולחנות הרי אלו שלו ואין תניאו קושה לחטני לו לשולחני לפי שהחטות הם דבר קטן ואין סופו הוא ליתלא וכן לקמן (קף מ.) דקאמר לא שנו אלא בלוקח מן התגר דאז הוי שלו ולא אמרי' דקנה לותם תגר כשהיה ברשותו: **בבותל** . חדם מחציו ולתון שלו · ו"ת והא אמרינן ספק היזק לא יטול ושוד דהכא כי אמר נמל להוי מקום סימן ויכריז ושוד דמשמע דאמרי' מיירי לפילו בים בו סימן דבגמרא הוה בעי לאוקמי מתני' בספון וכיס תלת מתתא פילכא לאחריתי מוקי לה בחודרת ומכא ו"ל דלייני בשתיך דומית דכותל יפן ומשתתת כבר בקנו בעלים ולא מלאו ונתייאשו מכל מחציו ולפנים של בעל הבית לילו שוכח תפילו ימים רבים:

בתוך הבית אבי לאו שלו · מיירי שמלאת בזה. הענין שנראה שהוא לחבירה: **וניזל** בתר בתרא · דהיינו בעל הבית דמשתמת לעולם הוא דר בביתו עם השוכרים וטרם שהלכו תפשו מפיסס וכבדו הבית ולא שכחו דבר ואין לאוקי המילה שהיא שלהם אלא בבעל הבית שעדיין נשאר בביתו בתחרוכה כגון מעות דתלוק בתר בתרא לפי שמכבדין המוקים בכל יום ותפילו לין בו סימן דאין בעל הבית מקיימ מה שמפסיד בביתו דסבור שימלאו היום לו למחר כיון שאין נכריס עמו דריס בביתו וכי מצני שעשה פונדק לשלשה בני אדם שיהא פונדק שלהם אינו אלא לשלשה בלבד ואפי' נשאר בו סימן אחר שלהם הוא שלהם ולא של אחרים שנכנסו אחריהם:

רבינו חננאל

תוספתא . דשתיך מפני עלה בהן סיב הרבה . כלומר משנים רבות הב נתונים בוה המקוה למיכך עלה [בהן סיב] ס' קתא יד הסכין נקרא קתא שנצי רצועות שהכים קשור ב הן . שהרציעות נקראות שנצי : מתניתין דקתני מצא בכותל חדש מחציו לתוך למוצאי מחציו ולפנים לבעל הבית אוקימנא באודרא ונסבא דלית להו לא קתא ולא שנציוכן כל כיוצא בהן. אם משכירי לבית · זה לאחרים אבי' מצא בתוך הבית הרי אלו שלו אוקמה רב נחמן בשעשאו פונדק ואפי' לא עשאו אלא לשלשה ישראל הרי אלו שלו מאי טעמא הוה רגלא סניה נתיאש . ואוזא רב נחמן למעמיה דאמר ראה סלע שנפל משנים

בהר הבית לעולם חולין · ו"ת והא תנן במסכת מעשר להו מחזקה דהוי מעשר ממילו פרק הרואה (נדרים דף סב:) לא יכנס אדם בהר הבית במעות הלרוים לו בסדיט ת"ש מסתמת של הקדש הם ופלו מן המגילין לנעשה בסבור ניסכן וי"ל דאין לחסור ליכנס אלא במעות הלרוים לו בסדיט בפרסטת דנרחה שנועה לותם לסחורה וגמלי הוא וכעין זה לפילו של הקדש לחסור לחבל *בידו לפילו הם של חולין מותר ליכנס [ועיין הוס' פסחים ז:] :

עשויין להתכבד בכל יום · ו"ת והא אין מתכבדות אלא בשביל שרגילים שלא יטמאו הטהרות ולא בשביל המעות ובגמרא (דף מ: ושם ד"ה ם"מ) מוכח דמבוי לחיצה בחזקת בדוקה מצרלים לפ"ש שבבדוקו לית מועיל כיון שלא בדקו מצרלים בשעת כיבוד וי"ל כיון שבודקין מצרלים שלא יהא לפילו עשם בכעדשה לי לחסר שלא ימלא משות הם היו שם :

הבא נמי קמ"ל דאין חוזל ליה · ו"ת ולוקי מתני' כגון שנמלא בגומא שלא נמלא ע"י כיבוד כדמוכח פ"ק דפסחים (דף ז: ושם) גבי תיבה שנשתמנו בה משות מעשר ומולין לתע"ג שכיבד התיבה חולין בתר רוב משות שנשתמנו שם ולא בתר בתרא כשנמלאו בגומא ויש לומר שיש גומא שנבדקת על ידי כיבוד כדאמר פרק דם נדה (נדה נו: ושם ד"ה בגומא). ויש גומא שהיא עמוקה לו שלא שהוא עמוק שלילו נבדק ע"י כיבוד כי היכי דפסחים ומתני' דקתני מלא בהבית לא משנינן שמלא בשלק עמוק לו בגומא עמוקה כל כך שלא יוכל לו למוש בשעת כיבוד :

לשלשה עובדי כוכבים · בפוות משלשה לא מקרי רוב ומיירי שעדיין יש בבית הבית שהוא בתרא :

אפילן תימא לשלשה ישראל · מלמיה דבר קפרא מפרש דאמר לשלשה בני אדם מיירי לפי' בשלשה ישראל ותפילו רבנן דאמרי בדוב ישראל חייב להכריז הכא הוי שלו כדמפ' דמתילם ות"ת ולמה לי שלשה בתרי ובעל הבית שני דכל אחד יאמר חבירו לקחה כדאמר בסמוך גבי ראה סלע שנפלה משלשה דאימר דמאחד מן השוכרים אבד ושם תיום תושדים את בעל הבית ולכך אין האובד מתילם דסבור ודאי חבירו לקחה ויחזירנו ו (ועי"ל דבעי לאוקמי אפילו אין בעל הבית עמהם) : שנפל

הגהות הגר"א

[א] גמ' דשתיך . נ"ב גירסת הרמב"ם דשתיך (ועמ"ש רבינו בפ"מ סי' ס"ק ג) : [ב] תוס' ד"ה דשתיך כו' וי"ל כו'. נ"ב עי' הג"ה בפ' הנזכר :

ס"ק בגמרא בכיסו

עב א מיי' פס"ו מהל' גזלה והאבדה כל' ז סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' לם סעיף ג :

עג ב ג מיי' שם כל' ט טוש"ע שם סעיף ב :

עד ד מיי' שם כל' ח טוש"ע שם סעיף ג :

עה ה מיי' פ"ו מהל' מעשר שני הלכה י :

עו ו ז מיי' פס"ו מהל' גזלה והאבדה כל' יא ויעין בהגהות ומ"מ וכ"ב סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' לם סעיף ג :